

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسایل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین سعیدی

۰۲ مارچ ۲۰۱۳

بسم الله الرحمن الرحيم

مدینه منوره و فضایل آن

خواننده معزز و محترم!

آرزو و نیت مخلصانه داشتیم که نکاح پسر ارشدم احمد جان «سعیدی» را در بیت الله شریف و آنهم در حرم شریف انجام دهیم. لذا به قصد عمره و تحقق این آرزوی زندگی خود و فرزندم با تمام فامیل که امکانات سفر داشت، به تاریخ ۴ اپریل سال ۲۰۱۲ م به جانب مدینه منوره به سرزمین وحی حرکت کردیم.

بعد از ادای بخشی از مراسم عمره به مقصد عقد نکاح ارجندم، همانطوری که آرزو داشتیم، داخل حرم شریف و آنهم روبه روی حطیم و در صحن کعبه شریفه حضور به هم رسانیدیم و مراسم عقد نکاح حضوری به لطف و مرحمت الهی به صورت و وجه بهتر و احسن اجراء شد.

از پروردگار با عظمت خویش سپاسگزار هستیم و تمنا داریم که این وصلت و صلّت بی بی عایشه و حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم، و وصلت پُر ثمر و با محبت و در سایه یکدیگر به خیر زندگی با سعادت داشته و فرزندان صالح و خدمت گار به وطن، خاک، مردم و امر اسلام به دنیا تقدیم بدارند.

در این راستا خواستم خوشی های خویش را با شما شریک ساخته و آنچه می تواند ممد، مشوق، رهنمائی، ترغیب برای دیگران باشد، با شما این نوشته را در میان گذاشته، به شما هدیه نموده و برای هر مسلمان زیارت بیت الله و مدینه منوره را از بار گاه ایزد متعال تمنا کنم.

مدینه منوره :

مدینه در عربی شهر را گویند و یثرب نام تاریخی این شهر مهم در جهان در طول تاریخ موجودیت خویش می باشد. مدینه یا مدینه النبی، که آن را ب زبان عربی (المدینه المنوره) می گویند یکی از شهر های مشهور و مهم فعلی کشور عربستان سعودی نیز به شمار می رود.

شهر مدینه به طرف شمال ریاض در میان ریاض و در میان نجد قرار دارد. آب و هوای شهر مدینه خشک و بیابانی با تابستان های داغ و زمستان های سرد همراه است .

شهر مدینه بعد از هجرت پیامبر اسلام محمد صلی الله علیه وسلم به مدینه النبی (شهر پیامبر) شهرت یافت ، پیامبر صلی الله علیه وسلم در اولین شب ربیع الاول سال ۱۴ بعثت به شهر «یثرب» که ۴۲۰ کیلو متر از مکه مکرمه فاصله دارد، مهاجرت نمود ، این تاریخ سرآغاز تاریخ مسلمانان (تاریخ هجری)، به شمار می رود.

حکمت بزرگی که در این راستا الهام دهنده برای تمام مسلمانان بوده می تواند این است که پیامبر اسلام به شهر یثرب (مدینه منوره) زمانی آغاز به مهاجرت کرد، که در آن شهر گروهی از مسلمانان نظم و سازمان و اداره ای را ایجاد کرده بودند و حضرت پیامبر اسلام محمد مصطفی (ص) با مهاجرت خویش و رسیدن به مدینه منوره سنگ بنای حاکمیت اسلامی را خود گذاشت. به این ترتیب حضرت پیامبر اسلام بعد از بعثت هیچ گاهی تحت حاکمیت غیر اسلامی زندگی نه کرده است.

در این هیچ جای شک نیست که مکه مکرمه یکی از بهترین و محبوبترین سر زمینها نزد پروردگار است و دارای برتری ها و فضایی ، نسبت به شهر مدینه منوره و سایر شهر ها و سرزمین های جهان می باشد .

در روایت اسلامی آمده است: زمانی که پیامبر صلی الله علیه وسلم را کفار مکه مجبور به ترک خانه و کاشانه خویش در مکه نمود، آنحضرت صلی الله علیه وسلم خطاب به سرزمین مکه گفت:

« **والله انک لخير أرض الله وأحب أرض الله إلى الله، ولو لا أني أخرجت منک ما خرجت** » (به الله قسم یاد مین مایم که تو بهترین زمین پروردگار هستی، و بهترین و محبوبترین زمین خدا در نزد خدائی، و اگر من اخراج نمی شدم هرگز از تو بیرون نمی رفتم) (راوی حدیث ترمذی و ابن ماجه است و حدیث صحیح است).

شهر مدینه که به نام شهر وحی شهرت دارد از جمله شهر های مقدس و مبارک جهان بوده ، و پروردگارا با عظمت ما این شهر را ، به حیث سرزمین امن قرار داده است :

در حدیث مبارکی آمده که پیامبر صلی الله علیه وسلم در خطاب به مدینه می فرماید: « **ان ابراهیم حرم مکه، وانی حرم المد نینه** » (صحيح مسلم) (ابراهيم عليه وسلم مکه را حرم قرار داد و من مدینه را حرم قرار می دهم).

هدف از نسبت حرمت به ابراهیم و محمد علیهما السلام اظهار حرمت است و الا عین تحریم با حرمت از جانب ذات پروردگار است، اوست که مکه مکرمه و مدینه منوره را حرم قرار داده است و از میان تمام شهر های جهان خداوند متعال فقط این دوشهر را به این صفت عالی اختصاص داده است.

هدف از حرم مکه و مدینه همان حدود حرم است، این که برخی از مردم فقط مسجد نبوی را حرم به حساب می آورند، در اشتباه اند، زیرا مسجد نبوی به تنهایی حرم نیست بلکه تمام شهر مدینه حرم است.

طوری که در حدیث متبرکه آمده است: «**المدينة حرم ما بین عیر الی ثور**» (صحیح المسلم و صحیح بخاری) از کوه عیر در جنوب تا کوه ثور در شمال، و هر دو طرف این شهر یعنی شرق و غربی مدینه حرم شمرده می شود :

مؤرخین مینویسند: تقدس و حرمت شهر مدینه به درجه ای می رسید که پیامبر صلی الله علیه و سلم حتی شکار و قطع درختان مدینه را هم ممنوع قرار داد و فرمود: «**انی حرمت ما بین لابتی المدينة آن یقطع عضاها او یقتل صیدها**» (من دو طرف مدینه حرم قرار دادم، که مبادا درخت آن قطع شود یا شکارش کشته شود) (صحیح مسلم).

مدینه منوره مرکز ایمان است:

همانطوریکه به مدینه منوره سر زمین وحی خطاب گردیده است، این شهر به شهر ایمان نیز شهرت دارد در فضیلت ایمانی این شهر آمده است «**إن الایمان لیارز الی المدينة كما تأرز الحیة الی جحرها**» (یقیناً ایمان به مدینه باز خواهد گشت هم چنانکه مار به سوراخش باز می گردد) (صحیح بخاری و صحیح مسلم) این بدین معنی است که سر انجام ایمان به مدینه باز خواهد گشت و در مدینه باقی خواهند ماند و مسلمانان از سراسر جهان قصد و عزم سکونت را در مدینه را خواهند داشت.

شهر مدینه شهر هجرت است:

شهر مدینه شهر هجرت و محل امن از جانب پروردگار برای پیامبر صلی الله علیه و سلم انتخاب گردید است، و یگانه شهر و یگانه سرزمین در روی زمین است که پیامبر صلی الله علیه و سلم مأمور به هجرت به آن گردیده است.

در حدیث شریف آمده است:

«**أمرت بقرية تأکل القرى**» (یعنی امر با هجرة الی هذه المدينة) یقولون لها یثرب وهي المدينة « (یمن دستور داده شد به قریه ای هجرت کنم که سایر قریه ها را خواهد خورد، مردم آن را یثرب می نامند، در حالی که مدینه است.)» (صحیح بخاری و مسلم).

شهر مدینه شهر برکت است:

در این شکی نیست که شهر مدینه آب و هوای خشک و بیابانی دارد ولی در تابستان های داغ و ماه های زمستان به هوای سردی همراه است. ولی پیامبر صلی الله علیه و سلم در مورد تزئید برکت شهر مدینه طی دعائی فرموده:

«**اللهم بارک لنا فی ثمرنا و بارک لنا فی صاعنا و بارک لنا فی مئتنا**» (پروردگارا! در میوه ما برکت عنایت فرما، در شهر ما (مدینه) به ما برکت عنایت فرما، و در پیمان ما برکت عنایت فرما) (صحیح مسلم).

شهر مدینه چنان شهر با عظمت و پر برکت است که، مرض و دجال قدرت داخل شدن و نفوذ به این شهر را نمی باید.

طوریکه پیامبر صلی الله علیه و سلم فرموده: «**علی أنقاب المدينة ملائكة لا یدخلها الطاعون ولا الدجال**» (بر راههای ورودی مدینه فرشتگانی مأمورانند که از آن حفاظت می کنند لذا دجال و وبا به مدینه داخل شده نمی تواند) (صحیح بخاری و صحیح مسلم)

یکی دیگر از فضایل این شهر اینست که در این شهر دو مسجد بزرگ و مسجد تاریخی (هریک مسجد نبوی و مسجد قباء) موقعیت دارد.

پیامبر صلی الله علیه و سلم حتی بر مسلمانان امر سفر به مساجد سه گانه را داده است که یکی از این مساجد، مسجد نبوی است:

در حدیثی که از ابي هريرة رضي الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه و سلم فرموده:

« لا تشد الرحال إلا إلى ثلاثة مساجد: المسجد الحرام، ومسجد الرسول صلى الله عليه وسلم، ومسجد الأقصى » (سفر مخصوص به نیت عبادت جز به سه مسجد به هیچ جای دیگری جایز نیست ، مسجد الحرام ، مسجد پیامبر صلی الله علیه وسلم ومسجد اقصی)

فضیلت مسجد نبوی در این است شخص پیامبر صلی الله علیه وسلم در کار اعمار این مسجد سهم گرفته ، و خطاب به مسلمانان فرموده است که ثواب خواندن نماز در مسجد نبوی بر تر از هزار نماز در غیر آن است :

« صلاة في مسجدی أفضل من ألف صلاة في ما سواه إلا المسجد الحرام و صلاة في المسجد الحرام أفضل من مائة ألف صلاة فيما سواه» (حدیث صحیح بخاری ، صحیح مسلم) (یک نماز در این مسجد من بهتر از هزار نماز در غیر آن است و خواندن نماز در مسجد حرام بهتر از صد هزار نماز در مسجدی دیگر است .)

بناءً بر یک فرد مسلمان حریت تام داده شود، تادر خواندن نماز در مساجد ثلاثه مسافرت ، و در صورت زیارت از این مساجد برای آخرتش از آن بهره ببرند.

خواهران و برادران مسلمان!

فراموش نباید کرد که در مسجد نبوی قطعه زمینی است که :رسول الله صلی الله علیه وسلم آن را به نام باغی از جنت (روضه الجنة) توصیف نمودند، و فرموده است : (ما بین بیته و منبری روضة من ریاض الجنة) «بین خانه و منبر من باغی از باغهای جنت است» یک نماز بهتر از هزار نماز است.

همانطوری که گفته آمدیم ، شهر مدینه از جمله سایر فضایی که دارا می باشد یکی از فضایلش اینست، که یک نماز در مسجد نبوی بهتر از هزار نماز است .

« صلاة في مسجدی هذا افضل من الف صلاة في ما سواه الا المسجد الحرام » (یک نماز در این مسجد من بهتر از هزار نماز در غیر آن است به جز مسجد الحرام). (صحیح بخاری و صحیح مسلم).

پس بر یک مسلمان است که از این فضیلت بزرگ و فرصت بسیار ارزشمندی ، زمانی که در شهر مدینه منوره زندگی و یا اقامت دارد ، برای آخرتش از آن بهره بگیرد و حد اکثر استفاده را به عمل آرد. فضیلت نماز نه ده برابر و نه صد برابر بلکه بیش از هزار برابر است.

نمازهای نوافل در مسجدنبوی :

قابل تذکر است که نه تنها فضیلت نماز های فرضی بلکه فضیلت نماز های نفلی نیز به هزار بار برابر است . علماء در تعریف و تفسیر این حدیث شریف میفرمایند:

اول:

اجر و پاداش نماز در مسجد شریف نبوی که به بیش از هزار برابر می رسد ، تنها و تنها به نماز های فرضی اختصاص نیافته ، بلکه نماز های نفلی را نیز شامل می گردد.

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در حدیث متبرکه لفظ «صلاة» را استعمال نموده است ، پس همانطوری که نماز فرض برابر با هزار نماز است یک نماز نفل نیز برابر با هزار نماز می باشد .

دوم:

اجر هزار برابر در حدیث متذکره به خود مسجد پیامبر صلی الله علیه وسلم یعنی صرف و صرف به مسجد قدیم اختصاص ندارد، بلکه اجر هزار برابر شامل مسجد قدیم وساحه توسعه یافته مسجد که حالا وجود دارد و یا در آینده توسعه داده می شود ، شامل می گردد .

دلیل این امر اینست که مسجد نبوی در زمان خلافت حضرت عمر و حضرت عثمان از طرف جلو یعنی قبله توسعه و انکشاف داده شده است .

بنابر این چیز واضح است که امام و صفه‌ای مصلین در بخش پیشروی مسجد که در توسعه واقع است خارج مسجد زمان خود حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم قرار می‌گیرد، اگر توسعه مسجد حکم مسجد را نمی‌داشت آن دو خلیفه راشد رضی الله عنهما مسجد شریف رابه خصوص از طرف جلو توسعه نمی‌دادند، در حالی که هنگام توسعه که در زمان حضرت عمر فاروق و حضرت عثمان ذی النورین رضی الله عنهما صورت پذیرفت و تعداد کثیری از صحابه رضی الله عنهم زنده و موجود بودند، اما هیچ کس از آنان بر این کار حضرت عمر و حضرت عثمان رضی الله عنهما اعتراض نکرد ، عدم اعتراض صحابه بر توسعه مسجد نبوی دلیل روشن و قاطع است که اجر هزار برابر به مسجد زمان حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم اختصاص ندارد.

سوم

موجودیت باغ بهشتی در مسجد نبوی:

همانطوریکه متذکر شدیم یکی از فضیلت های مهم در مسجد نبوی شریف موجودیت قطعه یا بخشی از توتّه زمینی است که : پیامبر صلی الله علیه و سلم آن توتّه زمین را به نام باغی از جنت توصیف نمودند، و فرموده است : « ما بین بیّتی و منبری روضة من ریاض الجنة » (بین خانه و منبر من باغی از باغهای بهشت است). (صحیح بخاری و صحیح مسلم).

طبیعی است که اختصاص این بخش مشخص از مسجد شریف به این صفت دلالت بر فضیلت و اختصاص این بخش دارد، و راه استفاده از این فضیلت این است که بنده مؤمن سعی و کوشش عظمی خویش بخرچ دهد تا در آن قطعه از زمین نماز نفل بخواند و به ذکر الله و تلاوت قرآن مشغول شود .

مسلمانان باید از یاد نبرند ، که رسیدن به این منطقه ویا نشستن و نماز خواندن در این منطقه موجب آزار واذیت سایر مسلمانان واقع نگردد .

ولی نباید فراموش کرد که : اداء کردن نماز های فرض در صف اول بهتر است، زیرا پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: « خیر صفوف الرجال اولها و شرها آخرها » (بهترین صفهای مردان صفهای اول و بدترین آن صفهای آخر است). (صحیح مسلم .)

و همچنین می فرمایند:

« لو يعلم الناس ما في النداء و الصف الأول ثم لم يجدوا إلا أن يستهموا عليه لأستهموا عليه » (اگر مردم اجر و پاداش اذان و صف اول را بدانند آنگاه ببینند که برای حصول آن جز قرعه کشی راهی وجود ندارد حتما قرعه کشی خواهند کرد) (صحیح بخاری و صحیح مسلم).

چهارم:

یک نقطه دیگری که می خواهم در این بخش خدمت خوانندگان محترم به عرض برسانم اینست که در زیادتیر وقت تعداد مصلین به حدی می رسند که مسجد نبوی از مصلین پر می باشد و جای برای مصلین باقی نمی ماند ،(به خصوص در ایام حج)، اگر صفوف مصلین در مسجد نبوی پر شود و کسی دیرتر برسد و در مسجد جای نیافت ، در هر جایی که در خارج از مسجد جز طرف قبله توانست به صفوف نمازگزاران بپیوندد، و کوشش نکند که به خاطر رسیدن به داخل مسجد موجب آزار و تکلیف سایر مصلین واقع گردد . طبیعی است که اگر نماز گزار به صفوف مصلین در خارج مسجد نبوی پیوست در این صورت اجر و پاداش نماز جماعت را حاصل می کند ، اما اجر و پاداش هزار

نماز یا هزار برابر فقط به کسانی اختصاص دارد که داخل مسجد نبوی نماز بخوانند، زیرا پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: (صلاة في مسجدي هذا خير من ألف صلاة فيما سواه إلا المسجد الحرام) «بیک نماز» در این مسجد من» بهتر از هزار نماز در غیر آن است به جز مسجد الحرام» پس کسی که در سرک های جوار مسجد نبوی نماز بخواند واضح است که در مسجد نماز نخوانده بناً اجر و پاداش مذکور به او تعلق نمی گیرد.

زیارت قبر پیامبر صلی الله وسلم:

مدیناً منوره شهری است که در آن حبیب خدا محمد صلی الله علیه وسلم مدفون است. در روایت آمده است که امام مالک در شهر مدینه بر اسب سوار نمی شد، می گفت بر خود عیب می بینم که در زیر خاک این سرزمین حبیب الله محمد صلی الله علیه وسلم مدفون باشد و من بالای خاک این سرزمین با اسب گردش کنم. علماء در مورد زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرمایند: احادیثی که عموماً بر زیارت قبور دلالت دارد، بر زیارت قبر رسول مکرم صلی الله علیه و آله و سلم نیز دلالت دارد: از جمله در حدیث پیامبر صلی الله علیه وسلم آمده است: «زوروا القبور، فإنها تذكركم الآخرة» (قبرها را زیارت کنید که شما را به یاد آخرت می اندازد). (صحیح مسلم).

یادداشت:

قابل تذکر است: در کنار قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم زیاد ایستادن، و کثرت تردد و رفت و آمد عمل شایسته نیست، مبدا انسان دچار غلو و افراط گردد، از خصوصیات پیامبر بزرگوارمان صلی الله علیه و آله و سلم این است که خداوند فرشتگانی را مکلف کرده که سلام امت را هر جایی که باشند به ایشان می رسانند، چنان که رسول معظم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

(إن لله ملائكة سياحين يبلغوني عن أمتي السلام) «خداوند فرشتگان سیاری دارد که سلام امت مرا به من می رسانند». در حدیث دیگری می فرمایند:

(لا تجعلوا بيوتكم قبورا، و لا تتخذوا قبوري عيدا، و صلوا علي فإن صلاتكم تبلغني حيث كنتم)

«خانه خود را قبرستان، و قبر مرا جای جشن و شادی قرار ندهید، و بر من درود بفرستید، که درود شما هر جایی که باشید به من می رسد» (حدیث صحیح است. ابوداود و غیره آن را نقل کرده اند.) رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم وقتی از این چیز نهی فرمودند تا مبدا قبرشان محل جشن و شادی قرار گیرد به عملی راهنمایی فرمودند که جایگزین شادی و سرور قرار گیرد، لذا فرمودند:

(و صلوا علي فإن صلاتكم تبلغني حيث كنتم) «و بر من درود بفرستید که درود شما هر جایی باشید به من می رسد». یعنی به وسیله فرشتگان.

خواننده محترم!

همچنان اگر زیارت قبرستان بقیع و زیارت قبور شهدای جنگ احد طبق سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم انجام گیرد مستحب، و اگر به صورت بدعت انجام گیرد، حرام و ناجایز است.

پس زیارت شرعی زیارتی است که مطابق با سنت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم انجام گیرد که در این صورت هم زنده ای که زیارت می کند از زیارتش استفاده می کند و هم مرده ای که زیارت می شود از دعا هایش استفاده می برد.

فوائد زیارت قبور:

بنده مسلمانانی که زمانی قصد زیارت قبور را داشته باشد ، باید از زیارت خویش سه استفاده رایج عمل آرد .

اول:

به یاد آوردن مرگ که حکمت اصلی زیارت قبر است، چون وقتی قبر را ببیند حتماً به یاد آخرت می افتد و با انجام اعمال صالح برای آن آمادگی می گیرد، لذا رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: **(زورا القبور، فإنها تذكركم الآخرة)** «قبر ها را زیارت کنید که شما را به یاد آخرت می اندازد». صحیح مسلم.

دوم:

عمل زیارت، که يك سنت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم است و با انجام آن به زائر اجر و پاداش داده می شود.

سوم:

احسان به مسلمانانی که مرده اند، زیرا که با دعای خیر برای آنان، در برابر این احسان و عمل نیکش اجر و پاداش می گیرد.

استفاده مرده ای که زیارت می شود از زیارت شرعی این است که برایش دعا می شود و به او احسان و نیکی می شود، زیرا مردگان از دعای زندگان بهره می گیرند.

در زیارت قبور چه باید کرد؟

هر کسی که به زیارت قبر می رود ، مطابق سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم ، دعاهائی که از رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم ثابت شده برای میت به دعا پردازد .

از جمله این دعا ها ، دعائی است که از حدیث بریده بن الحصیب رضی الله عنه که فرمود: «رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم وقتی به قبرستان می رفتند به آنها می آموخت، لذا هر کس به زیارت قبر می رفت چنین می گفت: **السلام علیکم أهل الدیار من المؤمنین والمسلمین و إنا انشاء الله بکم لاحقون، أسأل الله لنا و لکم العافیة** ای مؤمنان و مسلمانانی که در این دیار خفته اید سلام بر شما باد، و ما هم به شما خواهیم پیوست، برای خود و برای شما از خداوند عافیت و سلامتی می طلبیم». صحیح مسلم.

آیا زیارت قبر بدعت است؟

بلی آن نوعی از زیارت قبر بدعت و نادرست است که این زیارت مطابق شریعت اسلامی و مطابق سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم صورت نگیرد.

به طور مثال زیارت قبور نه به خاطر دعا به حالا مردگان بلکه زیارت قبور به نیتی که مردگان را به فریاد رسی بخواند، و از آنان کمک بخواهد، و رفع مشکلات و برآوردن حاجتها و نیازهایش را از آنان خواستار شود، و کارهای نادرست ، و ناروا می باشد و دیگر.

اینگونه زیارت نه تنها نفعی برای زائرین قبور ندارد ، بلکه عمل بدعتی و در نهایت امر ، حرام و مضر هم می باشد .

نه تنها زائر بلکه صاحب قبر از این زیارت خیری نمی بیند .

ضرر زائر یا شخص زیارت کننده به این دلیل است، که زیارت و عمل مطابق شرع صورت نگرفته است .

زائر قبل از این که به دعا مطابق سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم مشغول شود ، دست به فریاد و دادرسی میزند .

عریضه و حاجت خویش را به جای اینکه به خالق پیش کند ، بالعکس آن را به مخلوق پیش می کشد و در این عمل خویش خود آگاه و یا ناخود آگاه اعمال مشرکانه و احیاناً نعوذ بالله شرك صریح به خداوند متعال از ایشان صادر می شود.

طبیعی است که مرده از چنین زیارتی هیچگونه فایده ای نمی برد ، چون نه تنها برای او دعا نشده ، به عکس از او به جای خداوند حاجت و نیاز خواسته شده که چنین عملی قطعاً حرام و نادرست است.

حکم زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم در مدینه :

قبل از همه باید گفت: زیارت قبر رسول خدا صلی الله علیه وسلم و یا رفتن به مسجدالنبی هیچکدام جزو اعمال حج یا عمره نیستند، و اگر کسی به این دو مکان نرفت حجتش باطل نمی شود، چرا اصلاً ربطی به هم ندارند.. اما با این وجود زیارت مسجد پیامبر صلی الله علیه وسلم جایز است، و می توان به قصد زیارت آن مسجد و خواندن نماز در آنجا به شهر مدینه سفر کرد تا از فضیلت نماز خواندن در آن مسجد بهره مند شد، ولی اگر کسی قصد کند تا فقط به نیت زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه سفر کند، سفر او حرام است، زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند:

(لاتشد الرحال إلا إلی ثلاثة مساجد: مسجدی هذا، و مسجد الحرام، و مسجد الأقصی) «(به قصد زیارت) بار و اثاث (سفر) بسته نمی شود مگر به قصد سه مسجد، این مسجد من (مسجدالنبی)، مسجدالحرام و مسجدالأقصی». متفق علیه بر طبق این حدیث؛ قصد سفر برای زیارت فقط برای مسجد جایز است نه بارگاه یا قبر شخصی یا امثال آنها، و آن مساجد هم شامل هر مسجدی نمی شوند، بلکه فقط سه مسجد (مسجد النبی و مسجدالحرام و مسجدالأقصی) برای سفر بدانها تعیین شده اند، بنابراین کسی نمی تواند به قصد زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم و یا شخص صالحی و یا مسجدی مانند مسجد فلانی که مشهور شده و یا هر مکان دیگری بار سفر ببندد.

اما اگر کسی به قصد زیارت مسجد پیامبر صلی الله علیه وسلم و بهره مند شدن از فضیلت نماز خواندن در آن مسجد به شهر مدینه سفر کند، او می تواند تا ضمن خواندن نماز در آن مسجد، سری هم به قبر رسول خدا صلی الله علیه وسلم بزند و آن را زیارت کند، زیرا هدف او از سفر به مدینه در حقیقت زیارت قبر نبوده تا بگوئیم مرتکب نیت و قصد حرامی شده، بلکه او به قصد زیارت مسجد پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه رفته و چون قصدش زیارت قبر نبوده، پس مرتکب حرام نشده و می تواند به زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم هم برود، زیرا زیارت قبور مسلمانان (اگر توأم با سفر کردن نباشد) جایز و بلکه مستحب است، و آنچه که زیارت قبور را حرام می کند؛ سفر کردن به نیت زیارت قبر است و یا انجام منکراتی از قبیل تبرک جستن به قبر یا خاک آن و یا توسل جستن به صاحب قبر و یا طواف آن و یا نذر کردن برای صاحب قبر و از این قبیل منکرات است که زیارت قبور را حرام می کند، وگرنه اگر کسی به قبرستان محله خویش برود و در آنجا برای مردگان دعای آمرزش کند، عمل او جایز بوده و منع شرعی ندارد، چرا که دیدار قبر مردگان موجب یادآوری مرگ و آخرت می شود و مطمئناً این یادآوری برای عاقلان مفید خواهد بود. در حدیثی آمده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرمایند: «إني كنت نهيتكم عن زيارة القبور، فزوروها، فإنها تذكركم الآخرة...». صحیح مسلم (۸۲/۶، ۶/۵۳) و أبو داود (۱۳۱/۲، ۷۲).

یعنی: «رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: قبلاً شما را از زیارت قبور نهی می کردم ولی الان آنها را زیارت نمائید، چرا که آنها شما را به یاد آخرت می اندازند ..

علماء (ائمہ اربعہ و جمهور علماء) در مورد زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرمایند :

«کسیکه اهل مدینه نیست و قصد او فقط زیارت قبر پیامبر است، مرتکب حرام شده است بلکه بایستی قصد از سفر ، زیارت مسجد پیامبر و نماز خواندن در آنجا باشد تا فضایل نماز در مسجدالنبی را به دست آورد. البته در هنگام ایام حج چون هدف در حقیقت زیارت خود مسجد پیامبر بوده نه قبر ایشان، لذا ایرادی ندارد که در آن ایام به زیارت قبر پیامبر

نیز رفت به شرطی که زیارت طبق تعریف شرع باشد و خلاف در آن رخ ندهد». (برگرفته از مجموع الفتاوی ابن تیمیه ۲۶/۲۷).

و زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم به اتفاق اهل اسلام مشروع است، به شرطی که:

- ۱- امور خلاف شرع و شرک آلود انجام نشود.
- ۲- بدون انجام مسافرت بوده باشد. یعنی فقط به نیت زیارت قبر پیامبر به مدینه مسافرت نکرده باشیم. البته باز این نکته مهم را تذکر می دهیم که زیارت قبر پیامبر در موارد زیر جایز است:
 - ۱- برای اهل مدینه.
 - ۲- برای کسانی که به حج آمده اند و هدفشان در حقیقت برگزاری موسم حج بوده.
 - ۳- کسی که قصد زیارتش، زیارت مسجدالنبی بوده تا از فضایل نماز خواندن در آنجا برخوردار شود.
 - ۴- کسی که هم قصد زیارت مسجدالنبی را داشته باشد و هم قصد زیارت قبر پیامبر (یعنی همزمان هر دو قصد را کرده باشد و لذا به مدینه سفر کرده است) این هم جایز است.
 - ۵- کسیکه به قصد تجارت یا قصد تعلیم ساکن مدینه شده باشد که در اینصورت چون هدفش از آمدن به مدینه زیارت قبر نبوده، لذا زیارت مسجدالنبی و قبر پیامبر برایش مستحب است.

آنچه که معصیت است:

اینکه شخصی ساکن شهر مدینه نباشد و- فقط - به نیت زیارت قبر پیامبر بدانجا مسافرت کرده باشد، زیرا چنان که گذشت پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «لا تشد الرحال إلا إلى ثلاثة مساجد: مسجدی هذا، والمسجد الحرام، والمسجد الاقصى». بخاری و مسلم
یعنی: «مسافرت نکنید مگر به سوی سه مسجد: مسجد من، و مسجدالحرام و مسجدالاقصی».
بر طبق این حدیث مسافرت نمودن به قصد عبادت و تبرک به هیچ مکانی مقدس جایز نیست - چه این مکان قبور اولیاء باشد یا مساجد - الا و فقط سه مسجد ذکر شده در حدیث.

با وجود این زیارت قبر پیامبر واجب نیست.

امام صنعانی رحمه الله در فتح العلوم جلد اول صفحه ۳۱۰ می گویند: "در احادیث وارده درباره فضیلت زیارت قبر رسول الله صلی الله علیه وسلم، امر به "سفر برای زیارت" نشده است. و احادیثی که امر به سفر نموده یا ضعیف و غیرقابل استنادند و یا دروغ هستند.

در ادامه می گویند: اکثر مردم تفاوت بین "خود زیارت" و "سفر برای زیارت" را درک نمی کنند. (منظور جناب شیخ اینست احادیثی که فضیلت زیارت قبر و از جمله قبر پیامبر را بیان می کنند، امر به مسافرت برای زیارتشان نکرده اند و آنچه که از احادیث برایمان درک می شود زیارت قبور موطن خود و نهدی از مسافرت به نیت تبرک و به دست آوردن ثواب، غیر از مساجد سه گانه است) و بنابر همین غفلت و عدم شناخت تفاوت میان زیارت و سفر برای زیارت، شیخ سبکی، شیخ الاسلام ابن تیمیه را به انکار زیارت قبر رسول الله صلی الله علیه وسلم - هر چند که قصد سفر هم به نیت زیارت قبور نکرده باشد - متهم می کند.»

ابن تیمیه می گویند: «آنچه که ائمه اربعه و اکثر علماء بر آن اتفاق دارند اینست که قصد سفر به نیت زیارت قبر پیامبر بدون این که قصدش زیارت مسجدالنبی و نماز خواندن در آن باشد، غیرمشروع است و لذا علماء اظهار داشته اند کسی که نذر کرده باشد به زیارت قبر پیامبر برود نباید بدان نذر عمل کند." مجموع الفتاوی شیخ الاسلام ۲۶/۲۷ و الرد علی الاخوانی ص ۲۹.

چنانچه شخصی بگوید: «اگر احادیث وارده در مورد زیارت قبر پیامبر همگی ضعیفند، پس چرا زیارت قبر پیامبر را مشروع می دانید؟»

جواب اینست که دلیل بر مشروعیت قبر پیامبر، همان حدیثی است که می فرمایند: «نهیتکم عن زیارة القبور فزورها...» (مسلم ۲/۶۷۲)

و زیارت قبر پیامبر نیز مشمول این حدیث می شود و این حدیث عمومیت دارد برای قبر همه انسانها حتی کفار-البته مسأله زیارت قبر کفار کمی متفاوت است که بعداً اشاره خواهیم نمود.

احادیثی که در مورد زیارت قبر پیامبر آمده اند ضعیفند مثلاً: «من زارني بعد مماتي فكانما زارني في حياتي» یعنی: «هرکس مرا بعد از وفاتم زیارت نماید، همانند آنست که مرا در زمان حیاتم زیارت کرده باشد».

یا حدیث: «من زارني بعد مماتي كنت له شفيعا يوم القيامة» یعنی: «هرکسی بعد از وفاتم قبرم را زیارت نماید، در روز قیامت من برایش شفاعت می کنم».

دلیل ضعف این احادیث را در کتاب «الصارم المنکي في الرد علي السبكي» تألیف علامه حافظ محمد بن عبدالهادي می توانید ببینید.

ابن تیمیه می گوید: «تمامی این احادیث و امثال آنها دروغ است که بر زبان پیامبر صلی الله علیه وسلم بسته اند و هیچ دلیلی بر صحت آن احادیث موجود نیست» (الرد علي البکري ص ۵۵).

ابن باز رحمه الله می گویند: «اگر واقعا این احادیث صحیح بودند پس حتما صحابه که از همه جلوترند در کسب فضایل، اینکار را می کردند و امت را تشویق به زیارت قبر پیامبر می کردند، پس این که ما نقلی بر تشویق امت بر این امر را از صحابه ندیده ایم خود دلیل بر غیر مشروع بودن زیارت قبر پیامبر - البته با قصد سفر - است» (کتاب تحقیق و ایضاح لکثیر من المسائل الحج ص ۷۰ با تصریف). اما هرگاه کسی به مدینه رفت اشکالی ندارد بقیع یا شهدای احد را زیارت کند؛ چون پیامبر در آغاز از زیارت قبور نهی کرد، سپس به منظور به یادآوردن آخرت و عبرت گرفتن از کسانی که در آنجا دفن شده اند، به آن اجازه داد. ولی باید از تبرک جستن به قبور و استغاثه از مردگان و شفیع قراردادن و توسل کردن به آنان خودداری شود.

بالا رفتن و نماز خواندن در محلی از کوه احد که گفته می شود محل نماز پیامبر صلی الله علیه وسلم بوده، یا بالا رفتن به آن جهت تبرک، یا بالا رفتن به کوه رماه جهت جست و جوی آثار صحابه؛ و از این قبیل اعمال، هیچ مشروعیتی نداشته و مستحب نیست، بلکه از امور مستحذاه است که شرع از آنها نهی کرده است.

یادداشت :

۱- بسیاری از حجاج کوشش می کنند که مدت اقامت خویش را در مدینه منوره نسبت به اقامت شان در مکه مکرمه طولانی تر سازند در حالی که یک نماز در مسجدالحرام با صد هزار نماز در سایر مساجد برابری می کند اما یک نماز در مسجدالنبی برابر با هزار نماز در سایر مساجد است و این تفاوت بزرگ در فضیلت بین نماز در مکه و نماز در مدینه دلیلی روشن برای حجاج است تا ماندنشان در مکه بیشتر از مدینه منوره باشد.

یادداشت توضیحی در مورد مسجد نبوی :

مسجد نبوی که در قسمت شرقی مدینه بنا شده پس از مسجد الحرام، مشهورترین مسجد در تاریخ اسلام است. هنگامی که پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه رسید در خانه ابو ایوب انصاری منزل گزید؛ جایی که شتر وی آنجا زانو زد و خوابید.

زمین مسجدالنبی به دو یتیم تعلق داشت ، و در آنجا زراعت خرما می‌کردند. پیامبر صلی الله علیه وسلم با تأدیة قیمت زمین به ولیّ دو طفل، این زمین را خریداری و در آن جا مسجد ساختند. مساحت آن تقریباً در حدود ۲۰۷۱ متر مربع بود. صحن مسجد را با ریگ سیاه فرش کردند و دیوارها را با خشت و گل بالا بردند. در ساختن بنای این مسجد شخص پیامبر صلی الله علیه وسلم شرکت داشتند. سقف قسمتی از مسجد را باشاخ و برگ درخت خرما پوشانیدند و از تنه درخت خرما برای ستون‌های آن استفاده کردند. سه دروازه از جانب شرق، غرب و جنوب برایش ساختند. ولی مساحت مسجد نبوی در سالهای اخیر توسعه یافت و تقریباً به حدود يك صد هزار متر رسیده است. و همین حالا هم در حال توسعه می باشد.

صُفّه:

در داخل مسجد نبوی محلی وجود دارد که به نام صُفّه یاد می گردد ، در این محل مهاجران بی‌سر پناه زندگی میکردند. این صحابه از جمله مسلمانانی بودند که بعداً به «اصحاب صُفّه» شهرت یافتند. پیش از آن که قبله از بیت المقدس به طرف کعبه تغییر کند محراب رسول الله صلی علیه وسلم در ناحیه شمال مسجد قرار داشت.

پس از تغییر قبله به هدایت پیامبر صلی الله علیه وسلم ، آن قسمت را مسقف کردند و آن محل را برای استراحت و سکونت مسلمانان مهاجر و بی سرپناه اختصاص دادند ، زمانی که در سال هفتم هجری توسعه ای در داخل مسجد نبوی صورت ، صُفّه "اصحاب صُفّه" نیز به داخل مسجد ملحق شد.

اصحاب صُفّه از جمله اشخاص بودند که شب و روز در خدمت پیامبر صلی الله علیه وسلم قرار داشتند و در جنب پیامبر صلی الله علیه وسلم در جهاد مقدس و نشر دین مقدس اسلام سهم بارزی را ایفاء نمودند.

مؤرخین می نویسند که اصحاب صُفّه شب و روز مصروف عبادت ، حفظ قرآن و تعلیمات اسلامی بودند برخی از گروه های صوفی گرای امروزی مدعی اند که گویا اصحاب صُفّه مؤسسیسن طریقه صوفی در اسلام می باشند، و به اصطلاح خود را پیروان آنان می دانند. در حالی که عظمت اصحاب صُفّه در دینداری بسیار قوی و متین از آن است که ما خود را به آنان برابر سازیم .

همانطوریکه که گفته شد اصحاب صُفّه چنان افراد متقی و با تقوا بودند که حتی در شأن متقی بودن شان آیاتی قرآنی نیز نازل شد. از جمله می توان از آیت «ولا تطرد الذین یدعون ربهم بالغداه و العشی» نام برد برخی دیگری از مفسرین ، آیات دیگری را هم در شرح و اشاره به آنان می دانند از جمله : (سوره بقره آیت ۲۷۳ ، سوره انعام آیت ۵۲ ، سوره کهف آیت ۲۸) .

تعداد اصحاب صُفّه:

مؤرخین تعداد دقیق اصحاب صُفّه را ذکر نکرده اند ، ولی تعدادی از مؤرخین نوشته اند که تعداد اصحاب صُفّه در زمانهای عادی، نزدیک به هفتاد تن می رسیدند ، در برخی از اوقات این تعداد کم و در برخی از اوقات تعداد شان زیاد می شد ، تعدادی از اصحاب صُفّه می رفتند از دواج می کردند ، تعداد شان پیر و وفات می کردند ، همچنان در برخی از اوقات تعداد شان به صد تن می رسیدند.

این تیمیه در مورد تعداد اصحاب صُفّه می نویسد:

تعداد اهل صُفّه و تاریخ آنان را ابو عبدالرحمان سلمی گرد آورده است، آنان حدود ششصد و یا هفتصد تن بوده اند و در یک زمان هم، یکجا جمع نبوده اند. آنان به صُفّه هائی که در شمال مسجد قرار داشت، پناه می آوردند و مردمی بینوا از

مهاجران بودند و گاهی یکی از ایشان ازدواج می کرد و یا مسافرت می رفت و یا در جهاد شرکت می کرد و از آن جمع خارج می شد و معمولاً هفتاد تن بودند، اندکی کم و یا زیاد. (برای معلومات مزید مراجعه شود : مجموع فتاوی شیخ الاسلام، ج ۱۱، ص ۸۱، چاپ المغرب.)

مشهورترین اصحاب اهل صفه:

از مشهورترین اصحاب صفه می توان از: حضرت بلال، ابوذر غفاری، سلمان فارسی، بلال بن رباح، واثله بن اسقع، ابوهریره، بلال بن رباح، ابو عبیده عامر بن عبدالله الجراح، ابوالیقظان عمار بن یاسر، ابومسعود عبدالله بن مسعود الهذلی، عتبة بن مسعود، برادر عبدالله المقداد بن الاسود، خباب بن الارت، صهیب بن سنان، عتبة بن عروان، زید بن الخطاب، ابوکبشه، ابوالمرثد کنز بن الحصین غنوی، مولی ابی حذیفه، عکاشه بن المحسن، مسعود بن ربیع القاری، عبدالله عمر، ابوذر جندب بن جنادة الغفاری، صفوان ابن بیضاء، ابودرداء عویمر بن عامر، عبدالله بن بدر الجهنی، ابولبابه عبدالمنذر. و غیره نام برد.

خانه های ازواج مطهرات در مسجد نبوی:

خانه های زنان پیامبر صلی الله علیه وسلم به شکل حجره های جدا گانه ساخته شده بود، و در سه طرف شمال، جنوب و شرق مسجد قرار داده شد و چون آن حضرت به جوار پروردگار شتافت، ایشان را در حجره بی بی عایشه که در کنار مسجد بود به خاک سپردند.

روضه نبوی:

روضه نبوی در قسمت جنوب شرقی (رو به سوی قبله) مسجد، یعنی مسافت میان قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم و منبر آن حضرت است که طول آن ۲۲ متر و عرض آن ۱۵ متر می باشد در محدوده روضه، مرقد مطهر، منبر و محراب واقع است. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «میان منبر و خانه من باغی است از باغ های بهشت»

منبر:

در قسمت غربی محراب مسجد، منبری است که با زیبایی خاصی از سنگ مرمر ساخته شده است، این منبر از جانب سلطان مراد سوم در محرم سال ۹۹۸ هجری به مسجد هدیه شده است و آن را به جای منبر قایتبای قرار دادند که در جایگاه منبر پیامبر صلی الله علیه وسلم گذاشته شده است.

محراب:

محراب محل نماز پیامبر صلی الله علیه وسلم می باشد. در زمان آن حضرت چیزی به نام محراب وجود نداشت، در جریان توسعه مسجد در زمان ولید بن عبدالملک اموی، در محل نماز پیامبر صلی الله علیه وسلم محرابی ساختند. این محراب در طول این مدت دگرگونی ها را متحمل شده ولی بنای فعلی آن از دوره سلطان اشرف قایتبای از سلاطین مملوکی مصر، باقی مانده است.

ستونهای مسجد نبوی:

در مسجد نبوی ستون هایی وجود دارد که هر یکی از این ستون ها دارای نام خاصی می باشد. تعداد مجموعی این ستون ها به هشت می رسد که از زمان پیامبر صلی الله علیه وسلم تا هنوز در مسجد باقی است که با رنگ سفید مشخص شده اند که عبارتند از:

۱- ستون مَخْلَفَه:

این ستون در محلی جابه جا شده است که قبلاً در آنجا تنه درخت خرمائی بود که پیامبر صلی الله علیه وسلم به هنگام ایراد خطبه بر آن تکیه می‌کرد، در روایت اسلامی آمده است ، بعد از این که برای پیامبر صلی الله علیه وسلم منبری ساختند ، این ستون ناله ای بلند کشید، به همین دلیل این ستون را «حَنَانَه» ملقب ساختند .

۲- ستون توبه:

ستون توبه را به نام ستون ابولبابه نیز می‌نامند پس از شکست بنوقریظه ابولبابه به خاطر گناهی که مرتکب شد، مورد بی توجهی پیامبر صلی الله علیه وسلم واصحاب قرار گرفت . ابولبابه این بی توجهی پیامبر صلی الله علیه وسلم واصحاب را تحمل کرده نتوانست ، بناءً خود را به ستون مسجد بست تا آن که آیتی در پذیرفته شدن توبه او به رسول الله صلی الله علیه وسلم نازل گردید.

۳- ستون مَحْرَس:

در کنار این ستون، حضرت علی ایستاده می شود و از رسول خدا محافظت می‌کرد. این ستون را به نام استوانه علی نیز می‌شناسند. زیرا جایگاه نماز آن حضرت بوده است.

۴- ستون وُفُود:

در کنار این ستون رسول الله صلی الله علیه وسلم با سران قبایل و هیأت‌های نمایندگی و سیاسی سایرکشورها ، دیدار می کرد و این هیأت ها را به حضور می‌پذیرفتند.

۵- ستون سریر:

ستون سریر از جمله ستون های است که پیامبر صلی الله علیه وسلم در نزدیک آن تختی از شاخه‌های خرما می‌گذاشت و شب هابر روی آن استراحت می‌کرد.

۶- مقام جبرئیل امین:

مقام جبرئیل امین محلی است که در این مکان **جبرئیل** خدمت رسول الله صلی الله علیه وسلم مشرف می‌شده است.

دروازه های مسجد نبوی :

زمانی که مسجد النبی اعمار گردید اساساً این مسجد دارای سه دروازه برای ورود و خروج مردم ساخته شد ، همچنان ناگفته نباید گذاشت که تعدادی از اصحاب نیز در نزدیکی مسجد برای خود خانه ساخته و دروازه های خانه های شان نیز به داخل مسجد ساخته شده بود .

در سال سوم هجرت، قبل از غزوه اُحد، به دستور پیامبر صلی الله علیه وسلم همه دروازه های مسجد که از خانه های صحابه کرام به داخل مسجد کشیده شده بود، بسته شد .

ولی بعدا ها زمانی که مسجد نبوی توسعه یافت ، دروازه های مسجد هم از دیاد یافت ، که به طور مثال می تواند از مشهورترین دروازه های مسجد نبوی به ترتیب ذیل نام برد :

۱- باب الرحمة (دروازه عاتکه که در دیوار شرقی مسجد قرار دارد) به نام «باب الرحمة» شهرت دارد .

۲- باب جبرئیل (این دروازه در دیوار شرقی مسجد) قرار دارد.

۳- باب السلام (این دروازه در دیوار غربی مسجد) قرار دارد .

۴- باب النساء (این دروازه در آخر بخش شمالی دیوار شرقی مسجد) قرار دارد.

ولی دروازه های فعلی مسجد النبوی به هفت دروازه می رسد .

مناره های مسجد نبوی :

زمانی که مسجد نبوی در زمان ولید بن عبدالملک توسعه یافت، بر چهار طرف مسجد نبوی چهار مناره ساخته شد، البته بعد ها تعداد دیگری از مناره ها در مسجد هم ساخته شد است ، ولی مناره های اصلی مسجد نبوی عبارت اند از: مناره های سلیمانیه، مجیدیه که در دو سوی ضلع شمالی قرار دارد ، و مناره های قایتبای و باب السلام که در دو سوی ضلع جنوب شرقی و ضلع غربی مسجد واقع بود. ولی امروز تعداد مجموعی مناره های مسجد به ۱۰ مناره می رسد .

آداب مسجد نبوی:

در تعلیمات اسلامی آمده است هر زمانی که مسلمان وارد مسجد می گردند ، باید آداب مسجد رفتن را مراعات نمایند ، به خصوص مسلمانی که وارد مسجد نبوی می گردد باید با آرامش و وقار لازم رفتار نموده حتی در روایت اسلامی آمده است ، بهتر است که خوشبوئی هم استعمال نموده و در صورت ممکن لباس نو و مطهر بپوشد و در هنگام داخل شدن به مسجد دعای ورود به مسجد را بخواند و دو رکعت نماز **تحية المسجد** را در روضه شریفه (مکانی است مابین بیت رسول الله صلی الله علیه و سلم و منبر) به جا آورد.

سپس قبر پیامبر صلی الله علیه و سلم را زیارت نماید بعداً به سمت راست آن رفته و بر حضرت ابوبکر صدیق ، درود بفرستد و کمی مکث کرده و بعداً بر حضرت عمر امیر المومنین نیز درود و سلام بفرستد. آنگاه رو به سوی قبله کرده و هر چه می خواهد دعا نماید.

توجه باید کرد که نباید بر حجره شریفه دست کشید و یا آن را بوسید ، این عمل در شریعت اسلامی وجود نداشته و در ضمن باید یادآور شد که اینگونه اعمال باعث رنجش و اندوه پیامبر صلی الله علیه و سلم می گردد ، زیرا خود پیامبر صلی الله علیه و سلم از تعظیم آرامگاه خویش نهی کرده و می فرماید: **(لا تجعلوا قبوري عيداً)** (ابوداود) یعنی: «قبر من را عید (طوافگاه) نگردانید.»

قبرستان بقیع:

قبرستان بقیع قدیمی ترین و شناخته ترین قبرستانی می باشد که بعد از آمدن مسلمانان در منطقه شرقی شهر مدینه به هدایت پیامبر صلی الله علیه و سلم توسط مسلمانان صدر اول ، ساخته شده است .

از لحاظ تاریخی این قبرستان به نام «بقيع الغرقد» و در قرن های اخیر احياناً به نام «جنة البقيع» نیز گفته می شود. ابن اثیر می گوید: «در لغت بقیع به محل وسیعی که دارای درخت و یا ریشه درخت باشد، گفته می شود و چون مکان بقیع پیش از آن دارای درخت غرقد و ریشه های آن بود پس از قطع این اشجار نیز با همان اسم معروف گردید.» در بقیع اولین کسی که از انصار دفن شده است «اسعد بن زراره» و از مهاجرین «عثمان بن مظعون» بوده است. سمهودی می گوید: «پس از فوت ابراهیم فرزند رسول خدا (صلی الله علیه و آله) آن حضرت به صحابه فرمودند ابراهیم را به سلف صالح ما عثمان لاحق کنید و در کنار او به خاک بسپارید.»

او می گوید پس از دفن شدن ابراهیم در بقیع، مردم مدینه نیز علاقه مند شدند که جنازه های خویش را در آنجا دفن کنند و هر یک از قبایل مدینه درختان و ریشه های بخشی از بقیع را قطع و زمین آن را برای همین منظور آماده سازند. در فضیلت بقیع حدیث های متعددی از پیامبر صلی الله علیه و سلم نقل گردیده است.

از جمله در حدیثی فرمودند: «از بقیع هفتاد هزار نفر که صورتشان مانند ماه چهارده شبه است محشور خواهند شد و بدون حساب وارد بهشت می شوند.»

در حدیث دیگر آمده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم در بقیع حضور یافتند و اهل قبور را بدین گونه خطاب می‌کردند: «درود بر شما و خداوند ما و شما را بیامرزد. شما پیشاهنگان ما بودید و ما هم در پی شما خواهیم آمد.»
طوریکه در فوق تذکر یافت در این قبرستان قبر حضرت عثمان قبر عبدالله بن عبدالمطلب ، و آمنه پدر و مادر پیامبر صلی الله علیه وسلم حضرت عباس ، نیز موجود می‌باشد.

قبر بی بی رقیه:

خانم حضرت عثمان بن عفان، (مطابق روایات تاریخی او در مدینه زندگی می‌کرد. زمانی که جنگ بدر رخ داد، او مریض سخت شد و تا قبل از رسیدن پدر به مدینه، درگذشت. رسول الله صلی الله علیه وسلم او را در بقیع دفن کرد.)

قبرام کلثوم:

او بعد از وفات رقیه، به حضرت عثمان بن عفان ازدواج کرد. وی نیز در سال نهم هجرت وفات کرد و در قبرستان بقیع دفن است.

قبر بی بی زینب:

بی بی زینب که خانم ابوالعاص بن ربیع بود. پس از هجرت پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه، در مکه نزد همسرش نگه داشته شد.

ابوالعاص در جنگ بدر در کنار مشرکان شرکت کرد و اسیر شد. زینب گلویند خود را به عنوان فدیة فرستاد. رسول الله صلی الله علیه وسلم ، فرمود تا گلویند را پس فرستادند و ابوالعاص را نیز به شرطی آزاد کرد که همسر خویش را طلاق دهد و راهی مدینه کند، و بدین ترتیب زینب به رسول الله صلی الله علیه وسلم ملحق شد. مؤرخین می‌نویسند: چند سال بعد، خود ابوالعاص ایمان آورد و به مدینه آمد و مجدداً با زینب ازدواج کرد. زینب در سال هشتم هجرت وفات کرد. این سه خواهر در کنار یک دیگر دفن شده‌اند.

قبر ازواج مطهرات در قبرستان بقیع :

تعدادی از ازواج پیامبر صلی الله علیه وسلم در قبرستان بقیع در کنار یک دیگر مدفون شده‌اند. مطابق روایات تاریخی برخی از آنها عبارتند از:

زینب فرزند خزیمه (متوفای سال ۴ هـ.)؛

ریحانه فرزند زبیر (متوفای ۸ هـ.)؛

ماریه قبطیه (متوفای ۱۶ هـ.)؛

زینب بنت جحش (متوفای ۲۰ هـ.)؛

ام حبیبیه دختر ابوسفیان (متوفای ۲۲ یا ۴۴ هـ.)؛

حفصه دختر عمر (متوفای ۴۵ هـ.)؛

سوده (متوفای ۵۰ یا ۵۴ هـ.)؛

صفیه دختر حیی بن اخطب یهودی (متوفای ۵۰ هـ.)؛

جویریة فرزند حارث (متوفای ۵۰ یا ۵۶ هـ.)؛

عایشه دختر حضرت ابوبکر صدیق (متوفای ۵۷ یا ۵۸ هـ.) .

ام سلمه (متوفای سال ۶۱ هـ.)

مقبره فرزندان پیامبر صلی الله علیه وسلم :

قبر ابراهیم تنها فرزند پسر، که در مدینه نصیب پیامبر صلی الله علیه وسلم شد، ابراهیم بود که از مادری به نام ماریه قبطیه متولد گردیده بود.

قبطیه را حاکم مصر به عنوان هدیه به پیامبر صلی الله علیه وسلم فرستاده بود.

ابراهیم در ذیحجه سال هشتم هجرت متولد شد. با تولد او موجی از شادی و سرور شهر مدینه را فرا گرفته بود. اما بعد از گذشت قریب يك سال، ابراهیم نسبت مریضی که عاید حالش شد، وفات یافت، و پیامبر صلی الله علیه وسلم در غم فرزند خویش شدیداً اندوهگین گردید.

قبر فاطمه بنت اسد:

فاطمه بنت اسد یکی، از زنان بسیار محبوب نزد پیامبر صلی الله علیه وسلم به شمار می رفت.

قبر عباس بن عبد المطلب

حضرت عباس کاکای پیامبر صلی الله علیه وسلم بود، در سال ۳۳ هجری قمری در زمان خلافت حضرت عثمان وفات یافت.

سایر مدفون شدگان قبرستان بقیع:

طوری که قبلاً اشاره نمودیم قبرستان بقیع مدفن هزاران تن از صحابه، تابعین و بزرگان اسلام است. مطابق روایت تاریخی در این قبرستان قبر (محمد بن علی یا محمد حنفیه پسر بزرگ حضرت علی، قبر عقیل بن ابی طالب و فرزند ابوطالب و بیست سال بزرگتر از حضرت علی است، قبر عبدالله بن جعفر، جعفر بن ابی طالب شخصی که سرپرستی مهاجران حبشه را به عهده داشت و پس از بازگشت، در جنگ موته به شهادت رسید.

همچنان قبر صفیه، صفیه دختر عبدالمطلب و عمه رسول الله صلی الله علیه وسلم بود. وی از زنان با شهامت صدر اسلام به شمار می رفت و در جریان جنگ احزاب، در داخل شهر، يك يهودي را که برای یهودیان بنی قریظه جاسوسی می کرد، به قتل رساند.

قبر عاتکه، عاتکه نیز دختر عبدالمطلب و از عمه های پیامبر صلی الله علیه وسلم به شمار می رفت.

مساجد مشهور شهر مدینه:

در شهر مدینه تعداد کثیری از مساجد وجود دارد که مشهورترین آن عبارت است:

مسجد قبا:

قبا قریه است که در دو مایلی مدینه قرار دارد، زمانی که پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه هجرت نمود، در منطقه قباء، طایفه بنی عمرو بن عوف سکونت داشتند.

پیامبر صلی الله علیه وسلم در روز دوشنبه ۱۲ ربیع الاول در میان فریادهای شادی و شور و شوق مردم قریه قبا شد و در خانه یکی از سران قریه به نام (کلثومین هدم) سکونت گزید و در منزل (سعدبن خثمه) را برای ملاقت های خویش تخصیص داد.

چون آغاز سنه اسلامی از تاریخ هجرت پیامبر اسلام از مکه به مدینه می باشد:

مردم مدینه که در آن زمان به نام یثرب یاد می شدند خواهش داشتند تا پیامبر صلی الله علیه وسلم هرچه زوتر بدانجا تشریف ببرد. مگر اقامت پیامبر صلی الله علیه وسلم ۱۵ روز در قریه قباء طول کشید تا که تعداد دیگری مهاجران از مکه به پیامبر صلی الله علیه وسلم وصل گردیدند.

زمانی که توقف پیامبر صلی الله علیه وسلم درقریه قبا پانزده روز به طول انجامید ، تصمیم گرفت برای فعالیت‌های عبادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی مسلمانان، محلی را بنا نماید ، به همین منظور یک قطعه زمین را، که در کنار خانه کلثوم بن هدم بود و از آن برای خشک کردن خرما استفاده می کرد انتخاب کرد.

به گفته طبرانی، پیامبر صلی الله علیه وسلم به یارانش فرمود: نقشه این مسجد از سوی خداوند است قبله به سوی بیت المقدس ساخته شد .

در روایات تاریخی آمده است : که شخص پیامبرصلی الله علیه و سلم در کار ساختمانی این مسجد تکلیف زیادی کشید . زنی به نام شموس بنت نعمان می گوید: هنگام ساختن مسجد قبا، پیامبر را میدیدم که سنگهای کوچک و بزرگ را برمی داشت تا آنجا که سنگینی سنگها پشت مبارکش را خم کرد.

رابطه پیامبر با مسجد قبا:

پیامبرصلی الله علیه وسلم بعد از این که قریه قبا را ترك کرد و به مدینه رفت ، با آنها تا آخرین روزهای زندگی هرگز رابطه قلبی خود را با این مسجد قطع نکرد. مطابق روایات تاریخی هر شنبه پیاده یا سواره به طرف مسجد قبا به راه می افتاد و نماز رادر آنجا میگذارند.

فضیلت مسجد قبا:

درباره فضیلت معنوی این مسجد همین بس که قرآن عظیم الشان این مسجد را از جمله مساجد خوانده است: بر پایه تقوا بنا نهاده شده است «لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ» . (همانا مسجدی که از اولین روز برمیبنای تقوا پایه گذاری شده است، شایسته تر است که تو در آن نماز بخوانی) (سوره توبه ، آیت ۱۰۸)

در حدیث شریفی آمده است : «من اتى مسجدى قبا فصلى فيه ركعتين رجع بعمره»(کسی که در مسجد من قبا، دو رکعت نماز بگذارد مانند آن است که يك عمره به جای آورده باشد).

مسجد قبا در طول تاریخ، چندین بار توسعه و ترمیم گردیده است ، برای اولین بار در زمان خلافت حضرت عثمان این مسجد توسعه یافت بعد ها در زمان عمر بن عبدالعزیز و دیگر ملوک کشور عربستان سعودی نیز این مسجد توسعه و ترمیم کاری گردیده است .

مساحت فعلی این مسجد به شکل تقریبی (مساحت مسجد و بناهای جانبی مربوط به آن به ۱۳۵۰۰ متر مربع می‌رسد و به شکل زیبایی ساخته شده است. در این مسجد جای ۲۰۰۰۰ نمازگزار وجود دارد و ۴ مناره با ۴۷ متر طول، دارد.

مسجد قبلتین:

این مسجد در فاصله سه و نیم کیلومتری مسجد النبی صلی الله علیه وسلم در شمال غربی شهر مدینه در منطقه در حرة سلع قرار دارد . این مسجد در ماه شعبان، سال دوم از هجرت، زمانی که قبله از طرف بیت المقدس به سوی مکه تغییر یافت ، مؤرخین می گویند، خبر تغییر قبله در نماز ظهر بدین مسجد مواصلت کرد، آیت « قد نرى تقلب وجهك في السماء فلنولينك قبلة ترضاها فول وجهك شطر المسجد الحرام ،...» مسلمین که مصروف نماز بودند به مجرد وصول خبر نماز گزاران روی خویش را از بیت المقدس به طرف کعبه برگردانیدند.

این چرخش چنان معجزه آسا صورت گرفت، و می گویند این چرخش ۱۶۰ درجه ای بود، طوری که صفوف نمازگزاران مردان در محل صفوف زنان یعنی صفوف عقب و زنان در مکان مردان یعنی در صفوف پیشرو قرار

گرفتند. بنابر همین تغییر بود که این مسجد به نام قبلتین شهرت یافت و در این مسجد، به یاد بود تغییر قبله، دو محراب به سوی قبله اولی و قبله دوم ساخته شد که در اعمار مجدد مسجد آنها را برداشته‌اند.

این مسجد در سالهای ۸۹۳ قمری، توسط شاهین جمالی، شیخ خدام حرم پیامبر صلی الله علیه و آله مسقف و در دوران سیمانی عثمانی ۹۵۰ هجری قمری نیز مجدداً تعمیر و تجدید بنا شد.

در سال ۱۳۷۰ قمری نیز مناره ای در زاویه ای شمال شرقی صحن آن برپا و نمای مسجد به طور کلی بازسازی گردید. به یاد آن حادثه مهم یعنی تغییر قبله داخل مسجد آیت ۱۴۴ سوره بقره بر دیوار شمالی یعنی سمت چپ مدخل ورودی کنونی بوده که قبلاً سنگی به عنوان نشانه آن نصب کرده بودند. از آنجائی که مسلمانان آن سنگ را مسح و لمس می کردند و به آن تبرک می جستند در سال ۱۳۹۸ قمری آن سنگ را برداشته و آیات تغییر قبله بر دیوار شمالی نگاشته شد.

مساحت مسجد اکنون به ۳۹۲۰ متر مربع می رسد و دو گنبد بزرگ به قطر ۷/۸ متر و ارتفاع ۱۸/۸ متر نیز بر آن ساخته شده است.

مسجد جمعه

مسجد جمعه بعد از مسجد قبا، از لحاظ تاریخی دومین مسجد به شمار می رود. پیامبر صلی الله علیه وسلم بعد از این که قریه قبا به سوی مدینه ترک کرد، زمانی که به منطقه رسید که در آن خاندان بنی عمرو بن عوف ساکن بودند، روز حرکت پیامبر صلی الله علیه به سوی مدینه، روز جمعه بود، زمانی که پیامبر صلی الله علیه وسلم بدین منطقه رسید، اولین نماز جمعه را در آنجا اقامه کردند، از آن تاریخ به بعد مسلمانان در آنجا مسجدی را اعمار نمودند و آن را به نام مسجد جمعه مسمی ساختند. این مسجد در سالهای ۱۴۱۲ توسط دولت عربستان سعودی در مساحت ۱۶۳۰ متر بازسازی و ترمیم گردید.

مسجد فضیح

مسجد فضیح در اخیر جاده شارع العوالی موقعیت دارد، و یکی از مساجد مشهور تاریخی به شمار می رود. فضیح درخت خرما است، چون در این منطقه درختان خرما زیاد بود، بناءً این مسجد به نام مسجد فضیح شهرت یافت. همچنان این مسجد به نام مسجد رد شمس شهرت دارد، این مسجد فعلاً تخریب گردیده و می گویند که از سر اعمار می گردد.

کوه احد

مساجد سبعة یا مساجد سته:

در شوال سال پنجم هجری، مشرکان با همکاری نزدیک قوم یهود پلان را به راه انداختند تا همه اقوام غیر مسلمان را متحد و با یک هجوم سراسری از همه طرف شهر مدینه را محاصره و ریشه اسلام و مسلمانان را از بین ببرد. بناءً تمامی گروهها، احزاب و قبایل را برای محاصره مدینه به حرکت درآوردند. از آن جایی که در این جنگ، تمامی احزاب و قبایل حضور داشتند آن را غزوة احزاب نامیدند. در این میان مسلمانان به پیشنهاد سلمان فارسی و موافقت پیامبر صلی الله علیه وسلم به حفر خندق در اطراف مدینه پرداختند و از این طریق سپاه مشرکان را به شکست ابدی مواجه ساختند.

منطقه این جنگ، مقابل کوه سلع در شمال غربی مدینه قرار داشت. مسیر خندق نیز از نزدیکی مسجد ذوقبلتین در غرب آغاز و به صورت نیم دایره ای با عبور از کوه سلع تا مسجد عبیر در نزدیکی مسجد الاجابه کنونی امتداد می یافت. به

این صورت نیمی از مدینه در محاصره خندق درآمد و کوه سلع نیز محل استقرار و جان پناه سپاهیان اسلام گردید. پیامبر صلی الله علیه و آله پرچمی بر فراز کوه سلع در پشت سپاه اسلام قرار گرفت. قومندانان سپاه اسلام در چند نقطه و دامنه این کوه سنگرها نماز می گزارند. بعدها به یاد مجاهدت های این صحابه تعدادی از ، مساجدی در آنجا ساختند که به نام آن صحابه شهرت یافت.

موقعیت اصلی مساجد مورد نظر، صرف نظر از تغییرات مختصری در فضاهاى مجاور، همچنان، محفوظ مانده است. مؤرخین می نویسند که یکی از مساجد تخریب شده و برخی دیگری از مؤرخین می گویند مسجد ذوقبلتین را هفتمین آنها می دانند. در حال حاضر شش مسجد در این منطقه وجود دارد. که عبارتند از :

۱- مسجد فتح :

این مسجد در دامنه کوه سلع بر بلندی قرار دارد. در این مکان بود که پیامبر صلی الله علیه و سلم در جنگ خندق از خداوند طلب فتح و پیروزی کرد و خداوند دعای آن حضرت را مستجاب نمود و مشرکان شکست خوردند. پس از آن روی این تپه مسجد فتح را بنا نهادند. بنای فعلی مسجد فتح که مربوط به سال ۱۲۷۰ قمری است حدود ۲۴ متر مربع و ارتفاع آن ۴/۵ متر می باشد.

۲- مسجد حضرت علی

این مسجد در جنوب مسجد فتح و بر تپه بطحان موقعیت دارد ، در نزدیکی این مسجد، مسجد دیگری است که به نام مسجد فاطمه شهرت دارد. همچنان در همین منطقه مساجدی به نام سایر صحابه از جمله :

۳- مسجد سلمان فارسی

۴- مسجد ابوبکر

۵- مسجد عمر بن خطاب

۶- مسجد فاطمه علیها السلام،

۷- و برخی علماء بدین امر معتقد اند که مسجد قبلتین در جمله مساجد سبعة شامل می گردد.

یادداشت:

قابل تذکر است که در مدینه منوره اماکنی هست که به عنوان زیارتگاه شناخته می شوند مانند هفت مسجد، مسجد قبلتین، بعضی چاهها، مسجد غمامه و مساجدی که به حضرت علی، ابوبکر صدیق و حضرت عمر و مسجد بی بی عایشه رضی الله عنهم و غیره نسبت داده می شود.

تخصیص این اماکن به زیارت اساساً در دین مقدس اسلام مشروع نمی باشد و زیارت کننده این اماکن نباید گمان کند که با زیارت آنها اجر و ثواب بیشتری دریافت می کند؛ چون جست و جوی آثار انبیاء و صالحین سبب هلاکت امت های قبل از ما شده است و برای مسلمانان شایسته نیست که با سنت نبوی و روش اصحاب مخالفت کنند؛ چون خیر واقعی در پیروی از سنت نبوی و اصحاب، و شر واقعی در مخالفت با آنها است.

همه مساجد از لحاظ تاریخی دارائی فضایل خاصی خویش می باشد که فضیلت شان در احادیث نبوی توضیح گردیده است، که از جمله مسجد مدینه حرم الشریف و یا مسجد قبلتین ولی سایر مساجد دیگر از لحاظ قدامت تاریخی قابل بازدید است ولی با زیارت آن مسلمان ثواب کمائی نمی کند.

الف: مسجد شجره:

این مسجد در فاصله يك فرسنگ و نیم از شهر مدینه فاصله داشت ولی اکنون با گسترش شهر، این مسافت کمتر شده است.

این مسجد را که امروز به نامهای **شجرة** ؛ **ذوالحلیفه** ؛ **ابیبار علی** مشهور است ، یکی از مساجد بسیار مهم خارج از مدینه بوده و یکی از میقاتها و مساجد احرام از اهمیت بسزائی برخوردار است .

وجه تسمیه این مسجد به نام مسجد **شجره** بدین علت است که: در جنب این درختی وجود داشت بناءً به نام مسجد «شجره» شهرت یافت .

اهمیت این مسجد بیشتر در آن است که پیامبر صلی الله علیه وسلم در عمره حدیبیه، عمره القضاء و در حجةالوداع، در آنجا محرم شد

ب - احرام :

به سبب آن که حاجیان برای تشریف به حج در این مسجدالحرام می بندند، به **مسجدالحرام** معروف گردیده است.

ج - ذوالحلیفه:

حلیفه نام آبی بین چشم بن بکر از هوازن و **بنی خفاجه العقلمین** بوده که رسول الله صلی الله علیه وسلم دوست داشته اند برای بستن احرام کنار درختی در این محل فرو آیند.

د- ابیبار علی علیه السلام:

از آن جهت عامه مردم در سالهای متمادی آن را **ابیبار علی علیه السلام** گفته اند که حضرت علی علیه السلام برای آبیاری نخلستانها، چاه های فراوانی در این منطقه حفر کرده است.

پیامبر صلی الله علیه وسلم پس از اقامه دو رکعت نماز در این مکان احرام بسته و می فرمودند:

«**لبيك اللهم لبيك ، لبيك لا شريك لك لبيك ، ان الحمد و النعمة لك و الملك ، لا شريك لك لبيك**»

پیامبر صلی الله علیه وسلم سه بار در این مکان محرم شده اند.

۱- هنگام صلح حدیبیه (سال ششم هجری)،

۲- عمره ناشده (سال هفتم هجری)،

۳- حجة الوداع (سال دهم هجری) .

زین الدین الاستدار در سال ۹۶۱ قمری بنای مسجدی را بازسازی و اطراف آن دیوار بزرگ کشید که تا پایان دوره حضرت عثمانی همچنان پا بر جا بود.

طول این مسجد از جنوب از جنوب تا شمال ۵۲ ذراع (۶۵/۲۵ متر) و از شرق به غرب نیز به همین مقدار بوده است . در دوران ملوک اهل سعود این مسجد به طور زیبایی بازسازی شده و مساحت آن به ۸۸۰۰۰ متر مربع می رسد . **ختم**

تتبع و نگارش از:

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی - سعید افغانی»

مدیر مرکز مطالعات ستراتژییک افغان و

مسؤول مرکز کلتوري دحق لاره- جرمنی

جنوري ۲۰۱۳